

ก.ล.ต. กับ ความคืบหน้า การยับยั้งทุนเทาอย่างป็นรูปธรรม

(เผยแพร่เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2569 ในคอลัมน์ “คุยกับ ก.ล.ต.” นสพ.กรุงเทพธุรกิจ)

โดย นายเอนก อยู่เย็น รองเลขาธิการ และโฆษก
สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ช่วงนี้อาจจะเห็น ก.ล.ต. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการสกัดกั้นและยับยั้งทุนเทาบ่อยหนอยนะครับ เพราะเรื่องที่เคยบอกกันไว้ว่าอยู่ระหว่างดำเนินการ มีความคืบหน้าอย่างป็นรูปธรรมหลายเรื่องแล้วครับ เช่น การปรับปรุงแนวทางการพิจารณาบุคคลที่เป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของผู้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์และผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่ต้องขอรับความเห็นชอบ ให้สะท้อนถึงผู้มีอำนาจควบคุมที่แท้จริง (Ultimate Beneficial Owner : UBO) ของผู้ประกอบธุรกิจฯ ซึ่งประกาศใช้ไปตั้งแต่วันที่ 4 มีนาคม 2569 และการกำหนดหลักเกณฑ์การรับส่งข้อมูลประกอบการโอนสินทรัพย์ดิจิทัล (Travel Rule) ซึ่งอยู่ระหว่างเปิดรับฟังความคิดเห็นครับ

รู้ว่าใครคือ “ผู้มีอำนาจควบคุมที่แท้จริง”

เนื่องจากผู้ประกอบธุรกิจฯ เป็นช่องทางแรกที่เงินเทาจะไหลเข้าสู่ตลาดทุนและตลาดสินทรัพย์ดิจิทัล ผู้ประกอบธุรกิจฯ จึงมีบทบาทสำคัญในการสกัดกั้นเงินเทา ดังนั้น ผู้ถือหุ้นใหญ่ของผู้ประกอบธุรกิจฯ ซึ่งมีความสำคัญในการดำเนินธุรกิจตลอดจนการมีระบบปฏิบัติงานที่ไม่ให้ถูกใช้เป็นเครื่องมือหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับทุนเทา ก.ล.ต. จึงได้ทบทวนนิยามผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของผู้ประกอบธุรกิจฯ ต้องขอรับความเห็นชอบ ให้ครอบคลุมถึงผู้มีอำนาจควบคุมที่แท้จริง โดยกำหนดให้ “ผู้ถือหุ้นรายใหญ่” หมายถึง บุคคลที่ถือหุ้นในผู้ประกอบธุรกิจฯ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือทางอ้อมเกินกว่า 10% ของจำนวนสิทธิออกเสียงทั้งหมดของผู้ประกอบธุรกิจฯ หรือมีอำนาจควบคุมเหนือผู้ประกอบธุรกิจฯ หรือหุ้นของผู้ประกอบธุรกิจฯ นั้น

โดยที่ “บุคคลที่มีอำนาจควบคุมเหนือผู้ประกอบธุรกิจฯ หรือหุ้นของผู้ประกอบธุรกิจฯ ใหัรวมถึง (1) บุคคลที่มีอำนาจควบคุมการแต่งตั้งหรือถอดถอนกรรมการตั้งแต่กึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดของผู้ประกอบธุรกิจฯ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือทางอ้อม และ (2) บุคคลที่มีอำนาจควบคุมคะแนนเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุมผู้ถือหุ้นของผู้ประกอบธุรกิจฯ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือทางอ้อม หรือไม่ว่าเพราะเหตุอื่นใด

นอกจากนี้ ยังกำหนดให้การถือหุ้นและลักษณะที่เข้าข่ายการมีอำนาจควบคุมให้รวมถึง (1) คู่สมรส รวมทั้งผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันคู่สมรส (2) บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ และ (3) บุคคลซึ่งมีพฤติกรรมที่แสดงว่ามีเจตนาร่วมกันในการใช้สิทธิออกเสียงไปในทางเดียวกัน หรือให้บุคคลอื่นใช้สิทธิออกเสียงของตน และมีความสัมพันธ์หรือมีพฤติกรรมร่วมกับบุคคลอื่นในลักษณะที่ ก.ล.ต. กำหนด (acting in concert)

อีกทั้งยังเพิ่มวิธีการพิจารณาสัดส่วนการถือหุ้นทางอ้อมแบบเฉลี่ยตามสัดส่วน (pro-rata method) เรียกได้ว่าการปรับปรุงครั้งนี้สามารถครอบคลุม “ผู้ที่มีอำนาจควบคุมที่แท้จริง” และทำให้รู้ว่า ใครเป็นเจ้าของตัวจริง ได้อย่างชัดเจนครับ เพราะแม้ว่าจะไม่ได้เป็นผู้ถือหุ้น (ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม) แต่หากเข้าเงื่อนไขการเป็นผู้มีอำนาจควบคุม ผู้ประกอบธุรกิจฯ ก็มีหน้าที่ต้องยื่นขอรับความเห็นชอบบุคคลที่เป็น “ผู้ถือหุ้นรายใหญ่” เพื่อให้มั่นใจได้ว่าบุคคลดังกล่าวมีคุณสมบัติที่เหมาะสมและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่ ก.ล.ต. กำหนด

รู้เส้นทางารโอนสินทรัพย์ดิจิทัล

“Travel Rule” เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ผมเคยเล่าว่า ที่ผ่านมา ก.ล.ต. ได้หารือกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ในการออกเกณฑ์ Travel Rule ซึ่งเชื่อว่าจะเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการติดตามตรวจสอบเส้นทางการธุรกรรมสินทรัพย์ดิจิทัล และเมื่อเดือนมกราคม 2569 คณะอนุกรรมการเชื่อมโยงข้อมูลทางการเงิน เพื่อยกระดับการติดตามตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินต้องสงสัย มีมติให้ ก.ล.ต. ร่วมกับ ปปง. ออกแนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจฯ ในระหว่างที่ ปปง. เตรียมความพร้อมเพื่อออกกฎเกณฑ์ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ก.ล.ต. ร่วมกับ ปปง. นำหลักการ Travel Rule ในเบื้องต้นไปหารือกับสมาคมผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลไทย (TDO) และผู้ประกอบการสินทรัพย์ดิจิทัล เมื่อเดือนมกราคม 2569 จากนั้นนำความเห็นที่ได้รับมาปรับปรุง เพื่อยกระดับความสามารถในการติดตามเส้นทางการเงินของธุรกรรมสินทรัพย์ดิจิทัล ตรวจสอบ ป้องกัน และสกัดกั้นอาชญากรรมทางเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งป้องกันความเสี่ยงที่ผู้ประกอบการสินทรัพย์ดิจิทัลจะถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย นอกจากนี้ ยังเป็นการยกระดับมาตรการป้องกันการฟอกเงินให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

ผมขอยกประเด็นสำคัญของหลักการ Travel Rule ที่ปรับปรุงแล้ว และอยู่ระหว่างเปิดรับฟังความคิดเห็นมาสรุปให้พอเห็นภาพกันนะครับ

หลักการ Travel Rule นี้ จะใช้กับผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลทุกประเภทที่มีการโอนหรือรับโอนสินทรัพย์ดิจิทัลของลูกค้า โดยผู้ประกอบการสินทรัพย์ดิจิทัลต้องกำหนดนโยบายหรือขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการรับและส่งข้อมูลการโอนสินทรัพย์ดิจิทัลเพื่อลูกค้า และรวบรวมข้อมูลธุรกรรม ข้อมูลของลูกค้าและคู่ธุรกรรมของลูกค้า เพื่อนำมาตรวจสอบและบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง โดยต้องเก็บข้อมูลธุรกรรมอย่างน้อย 5 ปี รวมทั้ง ต้องมีมาตรการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการโอนหรือรับโอนสินทรัพย์ดิจิทัลตามที่กำหนด

สำหรับผู้สนใจสามารถเข้าไปอ่านรายละเอียดได้ที่หน้าเว็บไซต์สำนักงาน ก.ล.ต. (www.sec.or.th) หากเห็นว่าจุดไหนที่อยากให้เพิ่มความเข้มข้น หรือจุดไหนที่เห็นว่าเข้มงวดเกินไป อาจจะมีภาระให้ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลจนเกินควร มาร่วมแสดงความคิดเห็นกันได้ถึงวันที่ 25 มีนาคม 2569 ครับ เพราะผมเชื่อว่า ทุกคนอยากให้ประเทศไทยปลอดภัยจากทุนเทา มีอาชีพไม่สามารถใช้ตลาดทุนและตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นช่องทางในการฟอกเงิน และต้องขอบคุณสมาคม TDO ผู้ประกอบการสินทรัพย์ดิจิทัลที่ร่วมมืออย่างเต็มที่ มาตั้งแต่การยกระดับ Industry Standards ในการป้องกันและจัดการบัญชีม้าของอุตสาหกรรมสินทรัพย์ดิจิทัล

สำหรับ ก.ล.ต. ดำเนินการเรื่องนี้อย่างเต็มกำลัง ไม่ได้นิ่งนอนใจเลยครับ ทั้งการยกระดับมาตรการเพื่อสกัดกั้น ยับยั้ง ป้องกัน และเอาจริงกับการบังคับใช้กฎหมายในกรณีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเรื่องใดที่ทำสำเร็จแล้วก็จะบอก เช่น การทบทวนนิยามผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่ผู้ประกอบการธุรกิจฯ ต้องขอรับความเห็นชอบ ให้ครอบคลุมถึงผู้ที่มีอำนาจควบคุมที่แท้จริง ส่วนเรื่องใดที่สามารถบอกความคืบหน้าได้ เราก็พร้อมจะบอก เช่น หลักการ Travel Rule ที่กำลัง เปิดรับฟังความคิดเห็น

แต่หลายเรื่องที่ทำอยู่ แต่ยังไม่สามารถบอกเล่าได้ ยังให้ข้อมูลไม่ได้ ก็ต้องขอเก็บไว้เป็นความลับก่อน และบอกได้เพียงว่า “คืบหน้าไปมาก” แล้วครับ เช่น การบังคับใช้กฎหมายที่ ก.ล.ต. ได้มีการประสานงานขอข้อมูลจากหน่วยงานกำกับดูแลภาคการเงินของต่างประเทศ ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2568 รวมทั้งการตรวจสอบการให้บริการการทำธุรกรรมของผู้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ที่อาจเป็นช่องทางในการฟอกเงิน โดยได้มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อกำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไขร่วมกัน ซึ่งที่ผ่านมาสามารถสกัดกั้น และลดความเสียหายลงได้

อีกเรื่องหนึ่งที่ผมพอจะเปิดเผยได้ คือ เร็ว ๆ นี้ ก.ล.ต. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง **เตรียมออกมาตรการป้องกันการใช้ตลาดทุนในการฟอกเงินหรืออาชญากรรมทางเทคโนโลยี** ซึ่งจะเป็นการยกระดับมาตรการการทำความรู้จักลูกค้าทั้งอุตสาหกรรมหลักทรัพย์ ขอให้ติดตามกันต่อไปนะครับ